

S nití dějinami lidstva

Učivo: První seznámení s časovou přímkou.

Cíl: Překonat problém přenosu událostí na přímku v časové posloupnosti, pochopit vztah vzdáleností délky s proporcionalitou historických období, osvojit si pojem časová přímkou. Vytvořit společně pomůcku pro názornost sledu událostí v dějinách, některé umět zařadit. Uvědomit si prostor a roli života jedince v dějinách lidstva.

Cíl: Přijmout svou roli ve skupině a převzít za ni zodpovědnost. Rozvíjet schopnost improvizace, asociace, práce s prekoncepty. Uvědomit si cenu vlastní zvědavosti nad rolí dítěte v jiné době = motivace k poznávání historie.

Motivace: emocionální atmosféra úvodní hry - prožitkem v roli sebe sama v dávné minulosti, paralela dětského života tehdy a dnes. Výstup do skupinové práce.

1.Předsunutá motivační hodina:

Cíl 1: Prolomit bariéru současný život x historie, vnímat skutečnost, že historie vždy měla své „dnes a tady“ s konkrétním člověkem

Cíl 2: Rozvíjet schopnost improvizace, asociace. Mobilizovat své informace o té době, přehodnotit ve skupině jejich věrohodnost. Přijmout svou roli ve skupině a převzít za ni zodpovědnost.

Hra na „dějiny“

1. Témata: V tlupě lovců mamutů; Ve starém Římě za vlády Julia Caesara; V přístavu, odkud vyplouvá Kolumbus. Každý žák si vybere 1 téma (učitel se pokusí ovlivnit rovnoměrné rozložení ve třídě)
2. Zadání: zavřete oči a představte si každý „svůj“ běžný den v té době, kterou jste si vybrali – od probuzení po usnutí (také obydlí, oblečení, jídlo, lidé)
3. Volné psaní: 10 vět z deníku celého dne (10 minut), pak několik dobrovolníků může svůj deník přečíst
4. Skupiny: děti se stejným tématem. Přečtou se deníky a rozhodne se, co je pravděpodobné, že by tak bylo. Společně připraví plakát o postavě deníku – jméno, deník, doplní informace z encyklopedie dějin
Role ve skupině: výtvarníci, písaři, výzkumníci. Čas na práci 20min.
5. Prezentace plakátů.

Témata k reflexi: Jaké to bylo „probudit se“ do minulosti? V čem to bylo nezvyklé? Co se ti vybavovalo v představě té doby? Jaké asi byly děti v těch dobách? Z čeho měly strach? Z čeho se radovaly? Diskuse k tématu dějiny a běžný život (vývoj, zásahy válek, pokroku ve vědě do běžného života). Co je to zvědavost? Na co jsi byl zvědavý a proč? Co tě bude zajímat na dějinách?

Otázky k reflexi týmové práce: Co vás při práci nejvíc zaujalo? Co jsi měl na starost, jakou roli ve skupině jsi zastával? Jak důležitý byl tvůj úkol na společné práci? Co se ti povedlo? Co šlo hůř? Jak a co ti pomohlo? Co by se stalo, kdybys svou práci odbyl? Jakou roli chceš zkusit příště?

Poznámka: Děti se hádaly o možnostech, pravděpodobnostech - kartáček na zuby; žádná škola; smrt středověkého kamaráda po otevřené zlomenině, když ho kopl kůň; spaní po čtyřech pod jednou houní; život bez bot, mobilu. Oči svítily při zjištění informací v encyklopedii (kdy lidé objevili antibiotika). Začaly se divit, to vzbudilo zájem, zvědavost.

DŮ na příště: Přinést důležitá data života žáků, jejich rodičů a prarodičů.

2. Hlavní dvouhodinovka s vycházkou: „S nití dějinami lidstva“

Motivace: Problémový úkol - pořadí plakátů podle dat z encyklopedie.

Doplňující otázky učitele: Co je to století? V jakém století teď žijeme? V jakém babička, máma, táta, děda,...? (čerpat z DŮ)

Kolik století lidstvo zažilo? Kdy objevil Kolumbus Ameriku? Co je to počátek našeho letopočtu? Kam patří mezi plakáty? Co znamená před naším letopočtem, před Kristem, po Kristu? Jak daleko by vaše plakáty měly být od sebe?

Průběh:

1. Společně: data života žáků, jejich rodičů a prarodičů – barevnými křídami do společné časové přímky na tabuli (1metr = 100let), 1900-2000-2100
2. Skupinový úkol: řešení problémové otázky - Jak daleko musíme časovou přímku protáhnout, abychom správně umístili plakáty?
3. Rozhovor nad možností jít stejným způsobem po dějinách zpět. Spočítáme délku k nejstaršímu „datu“ (lovci mamutů např. 35 000 let = 350 m).
4. Výroba modelu časové přímky dějin lidstva – NITĚ DĚJIN : klubko slabého provázku – odměříme 35 000 „let“ . Pro přesnou představu zjistíme, kam až s provázkem

musíme opravdu dojít.

5. Práce venku: Od školy jdeme společně, vyznačujeme proporce v celé délce šňůry.
(materiál: kartičky, sešívka, plakáty)
Úkol pro jednotlivé skupiny: 1.odměřovat, 2. připevnit značky století, 3. zvýraznit počátek letopočtu, umístit všechny plakáty (strážce = 1 dítě) na model.
6. Závěr – pochopení různé časově „reálné“ vzdálenosti mezi jednotlivými plakáty - obdobími, událostmi. Model cestou zpět prozkoumat a zachovat do třídy ve správných proporcích.
7. Instalace hotového modelu do třídy kolem zdi v návaznosti na současnost života dětí a jejich rodičů a prarodičů – „dávnoček“ stočíme do klubíčka.

Otázky k reflexi: Diskuse nad novou představou – Jste unaveni, co bylo nepříjemné? Proč to bylo tak dlouhé? Co jsme si na tom uvědomili? Co teď spíš chápeme: kolik generací žije v jednom století, jaké části dějin známe přesněji, jaké vůbec, co nás zajímá na dějinách, proč se jimi zabýváme, co přináší předmět dějepisu, proč je užitečná časová přímka?

K týmové spolupráci: Každá skupina měla jiný úkol při práci na modelu, jak jste se na ní podíleli, rozdělili jste si práci? Jak jste se střídali? Která skupina to měla snadné? Vypomáhal někdo jiné skupině? Proč? Kdo měl zodpovědnost za splnění? Co byl vlastně výsledek? Jaký podíl na něm máš? Co by šlo udělat lépe?

Poznámka: Ačkoliv se zdá neúměrný čas (3 vyučující hodiny), vyplatil se. Děti v dalších hodinách bezpečně přiřazovaly z encyklopedie získané znalosti, nezdržovaly se. Snadno nacházely souvislosti.